

„Colloquia Orientalia Bialostocensia” to naukowa seria wydawnicza, której zadaniem jest publikowanie materiałów źródłowych i prac naukowych dotyczących szeroko rozumianego dziedzictwa europejskiego Wschodu. Jego części stanowią...

- Kultura, literatura, historia Europy Środkowej i Wschodniej.
- Cywilizacyjne i kulturowe pogranicza Europy i innych kontynentów, Orientu, Południa, Śródziemnomorza.
- Pierwsza Rzeczpospolita oraz kultury krajów słowiańskich, bałtyckich, germańskich, romańskich.
- Wielkie Księstwo Litewskie, Podlasie i Polesie, Inflanty, Kresy, pogranicze wschodnie, Prusy Wschodnie.
- Kultury mniejszości: Białorusinów, Żydów, Karaimów, Ukraińców, Rosjan, Niemców, Romów, Tatarów, staroobrzędowców, prawosławnych, protestantów.
- Tradycje, obrzędy, symbole i mity narodów Wschodu, języki ludów zamieszkujących tę kulturową przestrzeń.

Książka Stanisława Kryczyńskiego pod tytułem *Wspomnienia. Utwory poetyckie. Eseje* ze wszech miar zasługuje na wydanie. Jej autor, spolonizowany Tatar, to postać dużego formatu, autor pionierskiej i wysoko cenionej monografii *Tatarzy litewscy*, opublikowanej w 1938 roku. Opracowana przez Grzegorza Czerwińskiego edycja ukazuje urodzonego w 1911 roku badacza od innej strony: jako poetę i utalentowanego eseistę. Jego twórczość wydobyta przez komentatora i autora wstępu z rzadkich prasowych druków oraz rękopisów – przedstawia sylwetkę człowieka, poszukującego swojej tożsamości i rodowej tradycji. Ocalając od zapomnienia jego spuściznę, zasadniczo znaną tylko nielicznym badaczom, Grzegorz Czerwiński dokonał trafnego wyboru. Nie tylko z perspektywy indywidualnej, ale także z perspektywy badań pogranicznych postać Kryczyńskiego rysuje się bardzo ciekawie, jako przykład zawyłych losów Tatarów zamieszkujących od wieków tereny dawnej Rzeczypospolitej. Ich niewątpliwa polskość (czy litewskość) łączy się bowiem z pamięcią przeszłości i swoistą mentalną „osobnością” na tle innych nacji zamieszkujących wielonarodową Rzeczypospolitą. I dlatego wydanie zbioru tekstów Kryczyńskiego doskonale wpisuje się w serię „Colloquia Orientalia”.

Z recenzji wydawniczej prof. zw. dr. hab. Tadeusza Bujnickiego

Przedstawiona do recenzji wydawniczej książka Stanisława Kryczyńskiego w opracowaniu i ze wstępem Grzegorza Czerwińskiego należy do cennych publikacji zachowujących polskotatarskie dziedzictwo kulturowe, gdyż w swej koncepcji udostępnia obecnemu czytelnikowi po raz pierwszy właściwie nieznaną (w większości pozostającą dotychczas w rękopisach) spuściznę literacką autora przedwojennej monografii *Tatarzy litewscy*.

W przygotowanym tomie znalazły się teksty o dużych walorach literackich – częściowo już publikowane, częściowo po raz pierwszy podane do druku – których różnorodność gatunkowa ogólnie określona została w adekwatnym tytule: *Wspomnienia. Utwory poetyckie. Eseje*. Grzegorz Czerwiński jako autor układu zebranych utworów trafnie uprzedził we wstępie, że bardziej złożona jest genealogia przedstawionych prób artystycznych młodego pisarza międzywojennego, czytanego i dobrze zaznajomionego z prądami, stylami, rodzajami pisarstwa przeszłego i współczesnego. Pamiętnik intelektualny, zapiski z młodości, proza poetycka, obrazki rodzajowe, cykle opowiadań, fragmenty powieści, myśli i sentencje filozoficzno-egzystencjalne i o sztukach plastycznych, muzycznych, literackich oraz oryginalne eseje historyczne, ożywione anegdotą i humorem, nieraz utrzymane w tonie gawędowym – wszystkie te odmiany gatunkowe odnaleźć można w trakcie zaproponowanej lektury.

Z recenzji wydawniczej dr hab. Anny Kieźuń, prof. UwB

ISBN 978-83-64081-09-5

9

STANISŁAW KRYCZYŃSKI

WSPOMNIENIA
UTWORY POETYCKIE
ESEJE

colloquia
orientalia
bialostocensia
LITERATURA/HISTORIA

colloquia
orientalia
bialostocensia
LITERATURA/HISTORIA

STANISŁAW KRYCZYŃSKI

WSPOMNIENIA UTWORY POETYCKIE ESEJE

WSTĘP, WYBÓR I OPRACOWANIE
GRZEGORZ CZERWIŃSKI

Stanisław Kryczyński (1911–1941)
Historyk i orientalista, absolwent Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, wybitny znawca historii i kultury tatarskiej, autor książki *Tatarzy litewscy. Próba monografii historyczno-etnograficznej* (1938). Publikował m.in. w „Roczniku Tatarskim”, „Przeglądzie Islamskim”, „Roczniku Ziemi Wschodnich”, „Kurierze Literacko-Naukowym” i „Słowie”. Pochodził ze spolonizowanej rodziny tatarskiej. Zmarł na tyfus podczas okupacji niemieckiej.

Grzegorz Czerwiński (ur. 1978)
Literaturoznawca, doktor nauk humanistycznych (Uniwersytet Gdański, 2007), autor książek *Po rozpadzie świata. O przestrzeni artystycznej w prozie Włodzimierza Odojewskiego* (Gdańsk: Słowo/obraz Terytoria, 2011) oraz *Sprawozdania z podróży muftiego Jakuba Szynkiewicza. Źródła. Omówienie. Interpretacja* (Białystok: Książnica Podlaska, 2013). Po doktoracie pracował jako postdoctoral researcher na Uniwersytecie Gandawskim w Belgii (Universiteit Gent). Obecnie związany z Uniwersytetem w Białymstoku. Kierownik projektu badawczego NCN „Literatura polsko-tatarska po 1918 roku”. Publikował m.in. w „Russian Literature”, „Zeitschrift für Slavische Philologie”, „Pamiętniku Literackim”, „Roczniku Komparatystycznym” i „Ruchu Literackim”.